

L'edat d'or del paisatge

esclat La demarcació ha esdevingut un referent mundial en l'estudi i la planificació paisatgística des de diverses disciplines obrir camí
Olot té l'observatori del paisatge i tindrà el museu, i a Girona hi ha un potent grup acadèmic a la UdG

Una vista de la Garrotxa, amb el Crosicat en primer terme. Foto: MIQUEL RUIZ.

L'edat d'or del paisatge. D'aquesta manera es podria definir l'esclat que s'ha produït a Catalunya i sobretot a les comarques gironines en aquesta temàtica, tant en l'àmbit acadèmic com a l'hora de plasmar la teoria sobre la mateixa planificació pràctica del territori. Els diversos experts que tracten aquest tema coincideixen a afirmar que les comarques gironines són ara mateix un dels principals referents en la investigació sobre el paisatge, amb uns estudis enfocats a més des de múltiples disciplines.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb seu a Olot, així com diversos departaments de la Universitat de Girona –especialment geografia i turisme–, són les dues puntes de llança d'aquesta situació de la demarcació com una de les capitals del paisatge. Experts com ara el catedràtic de geografia humana de la UdG i director de l'observatori, Joan Nogué; el geògraf i cap del Laboratori d'Anàlisi i Gestió del Paisatge de la UdG, Josep Pintó, i el professor de la UdG i director de l'Institut Superior d'Estudis Turístics, José Antonio Donaire, coincideixen a considerar que ara hi ha un boom en l'estudi del paisatge. Per Nogué, “és com el que va passar als anys vuitanta amb el medi ambient; ara el paisatge ha esclatat i està arribant a tots els àmbits”.

El fet que les comarques gironines concentrin avui dia bona part dels avenços té diverses explicacions. La primera –que té el suport de tots els experts– és la gran diversitat i vàlua dels paisatges gironins, un fet poc comú en altres territoris. Això ha generat una sensibilitat social especial envers aquest tema que es pot comprovar en molts àmbits: des de l'estil pictòric de l'escola d'Olot fins a les ponències dels diversos debats de la Costa Brava, passant per projectes dissenyats per arquitectes i paisatgistes. La fragilitat d'aquest paisatge, sobretot per l'amença urbanitzadora, ha fet sorgir sovint tota mena de grups de defensa del territori.

I, en segon lloc, hi ha el camí obert per a Joan Nogué, “el gran pensador del paisatge a l'Estat espanyol i un dels principals d'Europa”, en paraules de Donaire. Nogué va presentar la seva tesi doctoral sobre la percepció del paisatge el 1984, amb el cas pràctic de la Garrotxa, i va ser un dels primers estudis paisatgístics fets a Girona. A més, va ser una tesi pionera a l'Estat en l'anàlisi de com l'ésser humà veu el paisatge. Aquesta ha estat la línia de recerca que s'ha acabat imposant a Europa; engloba la relació del paisatge amb tota mena de disciplines i supera l'anàlisi estrictament física i natural del concepte. Nogué recorda com aleshores “es parlava molt poc del paisatge”, i que no va ser fins als anys noranta que va anar guanyant pes en l'àmbit acadèmic i també social. A la UdG es van anar agrupant un seguit d'investigadors preocupats per aquest tema, i a finals de la dècada es va crear el Laboratori d'Anàlisi i Gestió del Paisatge.

El detonant definitiu va ser l'aprovació l'any 2000 del Conveni Europeu del Paisatge. Pintó explica que “això ha obligat a fer polítiques de catalogació i preservació del paisatge”, i així s'ha creat un marc en què treballar i estudiar el paisatge des d'una perspectiva transversal i multidisciplinària, com un valor no només físic, sinó també immaterial, i s'hi barreja identitat, simbolisme i fins i tot el benestar de les persones. Aquesta és,

precisament, la línia que s'havia recollit en diversos països europeus, que Nogué havia plasmat en la seva tesi vint anys abans i que ja s'estava seguint a la UdG. Per exemple, amb la tesi de Donaire, del 1996 en què analitzava com el turisme transformava el paisatge comparant la Costa Brava amb Tunísia i una zona del Canadà. L'exdirector de l'Escola de Turisme de Catalunya explica com aleshores “el turisme era el que s'oposava al paisatge. No va ser fins després que es va admetre que això és més complex, i que, al cap i a la fi, també genera paisatge”. Sota la seva tutela, han aparegut molts estudis sobre com gestionar i compatibilitzar turisme i paisatge, fins al punt que “hem aconseguit una rellevància dins i fora de l'Estat; és com el nostre segell propi”, diu.

Per Nogué, “tot allò va ser una línia que ara ha desembocat en un procés de maduració acadèmica i temàtica que ha permès una especialització”, cosa que es pot comprovar amb tota mena de treballs que enfoquen el paisatge des de punts de vista molt diferents. Aquesta inquietud científica, acompanyada d'una sensibilització i una pressió social creixents, va conduir cap a l'aprovació de la llei del paisatge el 2005. La conselleria de Política Territorial, comandada per Joaquim Nadal, hi va apostar i va crear també l'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb seu a Olot, on també hi haurà el museu. Un organisme que, per Pintó, juntament amb el laboratori, garanteix la capitalitat gironina en aquest tema. Pensat com a punt de trobada i estudi, ha impulsat els catàlegs del paisatge, col·labora en tota mena d'iniciatives públiques i privades, i està sent el model en què s'emmirallen països i regions de tot el món. Per Pere Sala, el coordinador, “tot ha coincidit, i això reforça l'interès”. Girona, una de les capitals del paisatge.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 17-09-2011 Pàgina 2

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/1-territori/11-mediambient/454046-ledat-dor-del-paisatge.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=portada&utm_source=rss&utm_medium=portada&utm_campaign=rss